

Obres escollides de Lenin en català

***PACIFISME BURGÈS I
PACIFISME SOCIALISTA***

V. I. LENIN

Escrit 1917 publicat 1924
2ª edició

Edicions internacionals Sedov

Núcleo en defensa
del marxismo

Germinal

Índex

<i>Article (o capítol) I: VIRATGE EN LA POLÍTICA MUNDIAL</i>	2
<i>Article (o capítol) II: EL PACIFISME DE KAUTSKY I DE TURATI</i>	4
<i>Article (o capítol) III: EL PACIFISME DELS SOCIALISTES I SINDICALISTES FRANCESOS</i>	6
<i>Article (o capítol) IV: ZIMMERWALD EN L'ENCREUAMENT</i>	8

Article (o capítol) I: VIRATGE EN LA POLÍTICA MUNDIAL

Hi ha símptomes que tal viratge s'ha produït o s'està produint; és a dir, un viratge de la guerra imperialista cap a la pau imperialista.

Heus ací els símptomes principals: un profund i indubtable exhauriment d'ambdues coalicions imperialistes; la dificultat de continuar la guerra; la dificultat que tenen els capitalistes en general i el capital financer, en particular, d'arrancar als pobles una mica més sobre tot el que li han furtat en forma d'escandalosos guanys "de guerra"; la societat del capital financer dels països neutrals, Estats Units, Holanda, Suïssa i altres, que es va acreïxer gegantinament en la guerra i al qual ja no li és fàcil prosseguir en aqueixa "avantatjosa" economia per l'escassetat de les matèries primeres i de les reserves alimentàries; els intents renovats d'Alemanya per a separar l'un o l'altre aliat del seu principal rival imperialista, Anglaterra; les declaracions pacifistes del govern alemany i, amb ell, les d'una sèrie de governs dels països neutrals.

Hi ha probabilitats d'un ràpid acabament de la guerra?

És molt difícil contestar aqueixa pregunta amb una asserció. Dues possibilitats ben clares es perfilen al nostre entendre.

La primera és que es concloga una pau per separat entre Alemanya i Rússia, encara que no siga en la forma a l'ús d'un tractat formal escrit. La segona és que tal pau no es concloga. Anglaterra i els seus aliats encara tenen forces per a sostindre's un any, dos, etc. En el primer supòsit, la guerra cessaria ineluctablement, de no ser ara, en un futur pròxim, i no es poden esperar serioses variants en el seu curs. En el segon, podria continuar indefinidament.

Examinem el primer cas.

Que la pau per separat entre Alemanya i Rússia s'ha estat negociant recentment; que el mateix Nicolau II, o la influent camarilla cortesana, són partidaris d'una pau semblant; que en la política mundial ja s'ha delineat un viratge d'aliança imperialista entre Rússia i Anglaterra contra Alemanya, cap a una aliança, no menys imperialista, entre Rússia i Alemanya contra Anglaterra; tot açò està fora de dubte.

La substitució de Sturmer per Trepov, la declaració pública del tsarisme que el "dret" de Rússia sobre Constantinoble està reconegut per tots els aliats, la creació per Alemanya d'un Estat polonès separat, són indicis que semblen assenyalar el fet que les negociacions sobre una pau per separat han fracassat. ¿Potser el tsarisme haja fet negociacions *només* per a extorquir Anglaterra, per a obtindre d'ella un reconeixement formal i inequívoc dels "drets" de Nicolás el Sanguinari sobre Constantinoble i de tals o quals garanties "serioses" d'aqueix dret?

Aquesta suposició no té res d'improbable, atès que el contingut principal, fonamental, de la guerra imperialista en qüestió és el repartiment del botí entre els tres principals rivals imperialistes, entre els tres bandits, Rússia, Alemanya i Anglaterra.

D'altra banda, mentre més clar és per al tsarisme que no existeix possibilitat pràctica militar de recuperar Polònia, de conquerir Constantinoble, trencar el ferri front alemany que Alemanya ajusta, acurta i fortifica magníficament amb les seues últimes victòries a Romania, més es veu *obligat* el tsarisme a concloure una pau per separat amb Alemanya, açò és, a passar de la seua aliança

imperialista amb Anglaterra contra Alemanya a una aliança imperialista amb Alemanya contra Anglaterra. Per què no? ¿No va estar Rússia potser a un pas de la guerra amb Anglaterra per la competència imperialista d'ambdues potències en el repartiment del botí a Àsia Central? ¿No es van realitzar potser negociacions entre Anglaterra i Alemanya sobre una aliança contra Rússia, en 1898, havent-se compromès secretament, llavors, Anglaterra i Alemanya en repartir-se entre elles les colònies de Portugal en "l'eventualitat" que aquesta no complira les seues obligacions financeres?

La tendència creixent entre els cercles imperialistes dirigits d'Alemanya cap a una aliança amb Rússia contra Anglaterra, es va definir ja alguns mesos arrere. La base de l'aliança serà, evidentment, el repartiment de Galítsia (per al tsarisme és de la major importància ofegar el centre d'agitació i de llibertat ucraïnès), d'Armènia i potser de Romania! En efecte, es va deixar caure en un diari alemany la "insinuació" que es podria dividir Romania entre Àustria, Bulgària i Rússia! Alemanya podria acordar algunes "concessions menors" més al tsarisme amb tal de concertar una aliança amb Rússia i també, potser, amb Japó contra Anglaterra.

La pau per separat pot haver sigut conclosa entre Nicolau II i Guillem II en secret. En la història de la diplomàcia hi ha exemples de tractats secrets que ningú coneixia, ni tan sols els ministres, a excepció de dues o tres persones. En la història de la diplomàcia hi ha exemples de com "les grans potències" concorrien a un congrés "paneuropeu", mentre que havien negociat prèviament allò més important, en secret, entre els grans rivals (per exemple l'acord secret entre Rússia i Anglaterra sobre el saqueig de Turquia abans del Congrés de Berlín de 1878). Res hauria de sorprendre en el fet que el tsarisme rebutjara una pau formal per separat entre governs, considerant, entre altres coses, que en la situació actual de Rússia el seu govern podria trobar-se en mans de Miliukov i Gutxkov o de Miliukov i Kerenski, i que, al mateix temps, concloguera un tractat secret, no formal, però no menys "ferm", amb Alemanya en el que s'hi estipulava que ambdues "altes parts contractants" mantindrien juntes una *determinada* línia en el futur congrés de la pau!

És impossible dir si aquesta suposició és certa o no. De totes maneres està mil vegades més prop de la *veritat*, és una descripció molt millor del *real estat de coses* que les piadoses frases sobre la pau que intercanvien els governs actuals o els governs burgesos en general, basades en el rebuig de les annexions, etc. Aqueixes frases són, o bé ingenus anhels, o bé hipocresia i mentida que serveixen per a ocultar la veritat. La veritat de la situació actual, de la guerra actual, del moment actual en què es fan temptatives per a concloure la pau consisteix en el *repartiment del botí imperialista*. Allí està l'essencial, i comprendre aqueixa veritat, expressar-la, "enunciar allò que realment és", tal és la tasca fonamental de la política socialista, a diferència de la burgesa, per a la qual allò més important és ocultar, disimular aqueixa veritat.

Ambdues coalicions imperialistes van saquejar una determinada quantitat de botí, havent sigut precisament Alemanya i Anglaterra els dos voltors principals i més forts, els que més van saquejar. Anglaterra no va perdre un pam de la seua terra ni de les seues colònies, "adquirint" les colònies alemanyes i part de Turquia (Mesopotàmia). Alemanya va perdre quasi totes les seues colònies, però va adquirir territoris immensament més valuosos a Europa, a l'apoderar-se de Bèlgica, Sèrbia, Romania, part de França, part de Rússia, etc. És tracta de dividir aqueix botí, el "capitost" de cada banda d'assaltants, és a dir, tant Anglaterra com Alemanya, ha de recompensar en una o altra mesura als seus aliats, els quals, a excepció de Bulgària i en menor escala d'Itàlia, van patir pèrdues molt grans. Els aliats més dèbils són els que més van perdre: en la coalició anglesa van ser esclafats Bèlgica, Sèrbia, Montenegro, Romania; en l'alemanya, Turquia va perdre Armènia i part de Mesopotàmia.

Fins ara el botí d'Alemanya és sens dubte considerablement major que el d'Anglaterra. Fins ara ha triomfat Alemanya, quedant immensament més forta del que ningú haguera pogut suposar abans de la guerra. S'entén, per tant, que seria convenient per a Alemanya concloure la pau com més prompte millor, perquè el seu rival encara podria, en l'oportunitat més avantatjosa imaginable per a ell (si bé poc probable), posar en joc una més nombrosa reserva de reclutes, etc.

Tal és la situació *objectiva*. Tal és el moment actual de la lluita pel repartiment del botí imperialista. És completament natural que aquest moment haja engendrat aspiracions, declaracions i manifestacions pacifistes preferentment entre la burgesia i els governs de la coalició alemanya i després dels països neutrals. És igualment natural que la burgesia i *els seus* governs estiguen obligats a emprar totes les seues forces per a burlar els pobles, encobrint la repugnant nuesa de la pau imperialista, el repartiment d'allò que s'ha saquejat, per mitjà de frases, frases enterament falses sobre una pau democràtica, sobre la llibertat dels pobles petits, sobre la reducció dels armaments, etc.

Però si és natural en la burgesia que tracte de burlar els pobles, ¿de quina manera compleixen el seu deure els socialistes? D'açò es tractarà en l'article (o capítol) següent.

Article (o capítol) II: EL PACIFISME DE KAUTSKY I DE TURATI

Kautsky és el teòric de major autoritat de la II Internacional, el cap més destacat de l'anomenat "centre marxista" a Alemanya, el representant de l'oposició que ha creat en el Reichstag una fracció a banda: el "Grup Socialdemòcrata del Treball" (Haase, Ledebour i altres). En una sèrie de periòdics socialdemòcrates d'Alemanya es publiquen ara articles de Kautsky sobre les condicions de pau, parafrasejant la declaració oficial del "Grup Socialdemòcrata del Treball" que aquest va presentar amb motiu de la coneguda nota del govern alemany en què es proposaven negociacions sobre la pau. A l'exigir que el govern propose condicions determinades de pau, aqueixa declaració conté entre altres coses la següent frase característica:

"... Perquè aqueixa nota (del govern alemany) conduísca cap a la pau és necessari que en tots els països es rebutge inequívocament la idea d'annexar zones alienes, de sotmetre políticament, econòmicament o militarment, qualsevol poble d'un altre estat..."

Parafrasejant i concretant aqueixa proposició, Kautsky "demostra" de forma circumstancial en els seus articles que Constantinoble no li ha de tocar a Rússia i que Turquia no ha de ser un estat vassall de ningú.

Examinem més atentament aqueixes consignes i aqueixos arguments polítics de Kautsky i dels seus correligionaris.

Quan es tracta de Rússia, o siga del rival imperialista d'Alemanya, llavors Kautsky ja no planteja una exigència abstracta, "general", sinó una completament concreta, precisa i determinada: Constantinoble no ha de tocar-li a Rússia. Amb això *desemmascara* les *vertaderes* intencions imperialistes... de Rússia. Però quan es tracta d'Alemanya, és a dir, precisament d'aquell país on la majoria del partit no deixa de considerar Kautsky entre els seus membres (i que el va anomenar director del seu òrgan principal teòric, *Die Neue Zeit*) ajuda la burgesia i el govern a fer la guerra imperialista, llavors Kautsky *no* desemmascara les intencions imperialistes *concretes* del seu *propí* govern, sinó que es limita a expressar un desig o una proposició "general": Turquia no ha de ser un estat vassall de ningú!!

¿En què es distingeix, en essència, la política de Kautsky de la política dels combatius, per així dir-ho, socialxovinistes (és a dir, socialistes de paraula i xovinistes de fet), de França i Anglaterra, que desemmascaren els actes imperialistes concrets d'Alemanya, però quan es tracta de països i de pobles conquistats per Anglaterra o per Rússia, s'escapoleixen expressant desigs o proposicions "generals"? Criden quan es tracta de l'ocupació de Bèlgica, de Sèrbia, però callen sobre l'ocupació de Galitzia, d'Armènia i de les colònies en Àfrica.

En realitat, tant la política de Kautsky com la de Sembat i Henderson ajuden els seus *respectius* governs imperialistes, centrant l'atenció sobre la malignitat del rival i de l'enemic i tirant un vel de frases nebuloses, generals, i de bondadosos desigs sobre els actes *igualmente* imperialistes de "la seua pròpia" burgesia. I nosaltres deixaríem de ser marxistes, deixaríem en general de ser socialistes, si ens acontentàrem amb la contemplació cristiana, per així dir-ho, de la bondat de les bondadoses frases generals, sense posar al descobert el seu significat polític *real*. ¿Potser no veiem contínuament que la diplomàcia de totes les potències imperialistes fa gala de virtuosíssimes frases "generals" i de les seues declaracions "democràtiques" *encobrint* amb elles el saqueig, la violació i l'estrangulació de les nacions petites?

"Turquia no ha de ser un estat vassall de ningú..." Si dic només això, pot semblar que jo sóc partidari de la plena llibertat de Turquia. Però en realitat no faig més que repetir una frase pronunciada comunament pels diplomàtics alemanys que menteixen i recorren a la hipocresia *deliberadament*, encobrint amb aqueixa frase el fet que Alemanya haja transformat, ara, Turquia en el seu vassall tant en el sentit financer com en el militar. I si jo sóc un socialista alemany, les meues frases "generals" només resulten beneficioses per a la diplomàcia alemanya perquè el seu significat real resideix en què serveixen per a adornar l'imperialisme alemany.

"... En tots els països ha de repudiar-se la idea de les annexions..., del sotmetiment econòmic de qualsevol poble que siga..."

Quanta generositat! Els imperialistes, milers de vegades, "repudien la idea" de les annexions i de l'estrangulació financera de les nacions dèbils, però ¿no convindria confrontar això amb els *fets* que demostren que qualsevol banc gran d'Alemanya, Anglaterra, França o Estats Units té "sotmeses" les nacions petites? ¿Pot, potser, *en la pràctica*, un govern burgès actual d'un país ric rebutjar les annexions i la subordinació econòmica dels pobles estranys, quan s'han invertit mils i milers de milions en els ferrocarrils i en altres empreses dels pobles dèbils?

¿Qui és el que lluita realment contra les annexions, etc.: aquell que llança belles frases el valor objectiu de les quals equival exactament al de l'aigua beneïda cristiana amb la qual s'arruixa als bandits coronats i capitalistes, o aquell que explica als obrers que, sense derrocar la burgesia imperialista i els seus governs, és impossible posar fi a les annexions i a l'estrangulació financera?

Heus ací un exemple italià del tipus de pacifisme que predica Kautsky.

En l'òrgan central del Partit Socialista Italià *Avanti!* del 25 de desembre de 1916, el conegut reformista Filippo Turati va publicar un article titulat *Abracadabra*. El 22 de novembre de 1916 (diu) el grup socialista parlamentari d'Itàlia va proposar en el parlament una moció sobre la pau. En aqueixa moció "va comprovar la concordança dels principis proclamats pels representants d'Anglaterra i d'Alemanya, principis que han de fonamentar una pau possible, i va invitar el govern a iniciar les negociacions de pau amb la mediació dels Estats Units i d'altres països neutrals". Així exposa el contingut de la moció socialista el mateix Turati.

El 6 de desembre de 1916 la cambra "soterra" la moció socialista "postergant" la seua discussió. El 12 de desembre el canceller alemany proposa en el seu propi nom, en el Reichstag, allò que volien els socialistes italians. El 22 de desembre intervé amb la seua Nota Wilson, "parafraçant i repetint (segons l'expressió de F. Turati) les idees i els arguments de la moció socialista". El 23 de desembre altres estats neutrals apareixen en escena parafraçant la nota de Wilson.

Ens acusen d'haver-nos venut a Alemanya, exclama Turati. ¿No s'han venut a Alemanya també Wilson i els estats neutrals?

El 17 de desembre Turati va pronunciar en el parlament un discurs, un dels passatges del qual va provocar una extraordinària i merescuda sensació. Heus ací aqueix passatge, segons la informació d'*Avanti!*:

"... Suposem que en una discussió del tipus que ens proposa Alemanya siga possible resoldre a grans traços qüestions com ara l'evacuació de Bèlgica, França, la reconstitució de Romania, Sèrbia i, si voleu, de Montenegro; vos agregue la rectificació de les fronteres italianes pel que fa a allò indiscutiblement italià i que respon a garanties d'un caràcter estratègic..." En aqueix passatge la cambra xovinista i burgesa interromp Turati; de totes parts s'escolten exclamacions: "Magnífic! Vol dir que vostè també vol tot això! Visca Turati! Visca Turati!..."

Turati, a l'adonar-se que quelcom anava malament en aqueix entusiasme burgès, tracta de "corregir-se" o d'"explicar-se":

"... Senyors (va dir ell), no estem per a bromes inoportunes. Una cosa és admetre la conveniència i el dret de la unitat nacional, sempre reconeguda per nosaltres; una altra cosa és provocar o justificar la guerra per aqueix motiu".

Ni aqueixa "explicació" de Turati, ni els articles d'*Avanti!* publicats en la seua defensa, ni la carta de Turati del 21 de desembre, ni l'article de cert "*b b*" aparegut en el *Volksrecht* de Zuric "*arreglen*" en absolut la situació, ni suprimeixen el fet que *Turati s'haja traït!*... Més precisament: no ha sigut Turati el que s'ha traït sinó tot el pacifisme socialista, representat per Kautsky i, com veurem més avant, pels "kautskians" francesos. La premsa burgesa d'Itàlia va tindre raó quan va arreplegar aqueix passatge en el discurs de Turati alegrant-se respecte d'això.

El mencionat "*b b*" intenta defendre Turati dient que aquell només es referia al "dret d'autodeterminació de les nacions".

Mala defensa! ¿Què ha de veure açò amb "el dret d'autodeterminació de les nacions" que, com tots saben, està en el programa dels marxistes (i ha estat sempre en el programa de la democràcia internacional), amb la defensa dels pobles *oprimits*? ¿Què té a veure amb la guerra imperialista, és a dir, amb la guerra pel repartiment de les colònies, per l'*opressió* dels països estranys, amb la guerra entre potències opressoras i de saqueig, per veure *qui* pot oprimir *més* nacions estrangeres?

¿Invocar l'autodeterminació de les nacions per a justificar una guerra imperialista, no una guerra nacional, en què es distingeix això dels discursos d'Alexinski, Hervé, Hyndman, que invoquen la *república* a França en contraposició a la monarquia a Alemanya, encara que tots saben que la guerra en qüestió no es deu en absolut al xoc del sistema republicà amb el principi monàrquic, sinó al repartiment de les colònies entre dues coalicions imperialistes?

Turati s'explicava i es defenia dient que de cap mode "justificava" la guerra.

Creguem al reformista Turati, al Turati partidari de Kautsky, sobre què no va ser la seua *intenció* justificar la guerra. ¿Però qui ignora que en la política no es prenen en compte les intencions sinó els actes, no els bons desigs sinó els fets, no allò que s'imagina sinó la realitat?

Admetem que Turati no haja volgut justificar la guerra, que Kautsky no haja volgut justificar que Alemanya establisca relacions de vassallatge de Turquia respecte de l'imperialisme alemany. Però en la pràctica va resultar que aqueixos dos tendres pacifistes *van justificar precisament la guerra!* Heus ací el fons de l'assumpte. Si Kautsky haguera pronunciat quelcom semblant a "Constantinoble no ha de passar a poder de Rússia, Turquia no ha de ser un estat vassall de ningú",

no en una revista, tan avorrida que ningú llegeix, sinó des de la tribuna del parlament, davant d'un públic burgès viu, impressionable, de temperament meridional, res hauria de sorprendre en què els enginyosos burgesos exclamaren: "Magnífic! Molt bé! Visca Kautsky!"

Turati adoptava de fet (independentment de si ho volia o no, de si en tenia consciència) el punt de vista d'un intermediari burgès, que proposava un arrelament amistós entre els voltors imperialistes. "Alliberar" les terres italianes pertanyents a Àustria seria encobrir *en els fets* la recompensa que s'atorga a la burgesia italiana per la seua participació en la guerra imperialista d'una coalició imperialista gegantina, seria un suplement sense importància al repartiment de les colònies en Àfrica, i de les esferes d'influència a Dalmàcia i en Albània. És natural, potser, que el reformista Turati adopte un punt de vista burgès, però Kautsky de fet no es distingeix absolutament en res de Turati.

Per a no embellir la guerra imperialista, per a no ajudar la burgesia a fer passar aqueixa guerra per nacional, per a no ajudar la burgesia a fer passar aqueixa guerra per nacional, per a no trobar-se en la posició d'un reformista burgès, cal parlar, no com ho fan Kautsky i Turati, sinó com ho feia Karl Liebknecht; cal dir-li a la *pròpia* burgesia que és hipòcrita quan parla d'alliberament nacional, que la pau democràtica és impossible en relació amb la guerra actual, llevat que el proletariat "gire les armes" contra els seus *propis* governs.

Aqueixa hauria de ser, i només aqueixa, la posició d'un vertader marxista, d'un vertader socialista i no d'un reformista burgès. No treballa realment en benefici de la pau democràtica qui repeteix els bons i generals desigs del pacifisme, que res diuen i a res obliguen, sinó qui desemmascara el caràcter imperialista tant de la guerra actual com de la pau imperialista que ella està preparant; el que crida als pobles a la revolució contra els governs criminals.

Alguns tracten a vegades de defensar Kautsky i Turati dient que legalment no es podia anar més enllà d'una "insinuació" en contra del govern i tal "insinuació" existeix en els pacifistes d'aqueixa classe. Però a açò cal contestar, primer, que el fet que siga impossible dir legalment la veritat és un argument que no va a favor de l'encobriment de la veritat sinó a favor de la necessitat d'establir una organització i una premsa il·legal, és a dir, lliure de la policia i de la censura; segon, que hi ha moments històrics en què al socialista se li exigeix una ruptura amb qualsevol legalitat; tercer que, inclús en la Rússia feudal, Dobroliubov i Txernishevski sabien dir la veritat, siga passant en silenci el manifest del 19 de febrer de 1861, siga burlant-se dels liberals d'aleshores que deien discursos idèntics als de Turati i Kautsky, siga ridiculitzant-los.

En l'article següent passarem al pacifisme francès que ha trobat la seua expressió en les resolucions de dos congressos d'organitzacions obreres i socialistes de França, recentment celebrats.

Article (o capítol) III: EL PACIFISME DELS SOCIALISTES I SINDICALISTES FRANCESOS

Acaben de clausurar-se els congressos de la C.G.T. francesa (*Confédération General du Travail*) i del Partit Socialista Francès. Ací s'ha delineat amb particular nitidesa el significat i el paper autèntics que exerceix en el moment actual el pacifisme socialista.

Heus ací la resolució del congrés sindical, adoptada *unànimement* tant per la majoria dels xovinistes furiosos, amb el tristament famós Jouhaux al capdavant, com per l'anarquista Broutechoux i... el "zimmerwaldià" Merrheim:

"La conferència de les federacions gremials nacionals, de les unions dels sindicats, de les borses de treball, tenint en compte la Nota del President dels Estats Units que 'invita totes les nacions que es troben actualment en guerra a exposar públicament els seus punts de vista sobre les condicions en què se li podria posar fi';

sol·licita del govern francès, atorgue la seua conformitat a aqueixa proposta;

invita el govern a assumir la iniciativa d'intervindre davant dels seus aliats per a afanyar l'hora de la pau;

declara que la federació de nacions, que és una de les garanties de la pau definitiva, pot ser assegurada només a condició que totes les nacions, tant petites com grans, siguen independents, territorialment inviolables i políticament i econòmicament lliures.

Les organitzacions representades en la conferència assumeixen l'obligació de recolzar i difondre aqueixa idea entre les masses obreres perquè cesse la situació indefinida, ambigua, que només beneficia a la diplomàcia secreta contra la qual sempre es va rebel·lar la classe obrera".

Heus ací un exemple d'un pacifisme "pur" molt a l'estil de Kautsky, d'un pacifisme aprovat per una organització oficial d'obriers que res té de comú amb el marxisme i que està formada en la seua majoria per xovinistes. Tenim davant de nosaltres un document excepcional i que mereix la més

seriosa atenció, el document de la *unitat política* dels xovinistes i dels kautskians, basat en una buida fraseologia pacifista. Si en l'article precedent hem intentat mostrar en què consisteix la base *teòrica* de la unitat d'opinions de xovinistes i de pacifistes, de burgesos i de reformistes socialistes, veiem ara aqueixa unitat realitzada *en la pràctica* en un altre país imperialista.

En la Conferència de Zimmerwald, 5-8 de setembre de 1915, Merrheim va declarar: "*Le parti, les Jouhaux, le gouvernement, ce ne sont que trois têtes sous un bonnet*" ("El partit, els senyors Jouhaux, el govern, no són sinó tres caps davall una mateixa gorra", és a dir són una mateixa cosa). En la Conferència de la C.G.T. del 26 de desembre de 1916 Merrheim vota, junt amb Jouhaux, la resolució pacifista. El 23 de desembre de 1916 un dels òrgans més francs i extrems dels socialimperialistes alemanys, el periòdic de Chemnitz *Volksstimme*, insereix l'article editorial: "*Descomposició dels partits burgesos i restabliment de la unitat socialdemòcrata*". En aqueix article es lloa, naturalment, l'esperit de pau de Südekum, Legien, Scheidemann i Cia., de tota la majoria del Partit Socialdemòcrata Alemany, com també del govern alemany, i s'hi proclama que "el primer congrés del Partit convocat després de la guerra ha de restablir la seua unitat, excepció feta dels poc nombrosos fanàtics que refusen pagar les quotes del Partit" (jés a dir dels partidaris de Karl Liebknecht!), "... unitat del Partit sobre la base de la política de la direcció del partit, de la fracció socialdemòcrata del Reichstag i dels sindicats".

Amb una claredat con si fóra de dia s'expressa ací la idea i es proclama la política de la "unitat" entre els socialxovinistes oberts d'Alemanya amb Kautsky i Cia., i el Grup Socialdemòcrata del Treball, unitat basada en frases pacifistes, "unitat" com la realitzada a França el 26 de desembre de 1916 entre Jouhaux i Merrheim!

L'òrgan central del Partit Socialista Italià *Avanti!* escriu en la seua nota editorial del 28 de desembre de 1916:

"Si bé Bissolati i Südekum, Bonomi i Scheidemann, Sembat i David, Jouhaux i Legien s'han passat al camp del nacionalisme burgès i han traït (*hanno tradito*) la unitat ideològica dels internacionalistes a la qual van prometre servir en cos i ànima, nosaltres ens quedarem junt amb els nostres camarades alemanys com ara Liebknecht, Ledebour, Hoffman, Meyer, i junta als nostres camarades francesos com ara Merrheim, Blanc, Brizon, Raffin-Dugens, els que no han canviat ni han vacil·lat".

Vegeu quina confusió es produeix en aquesta declaració:

Bissolati i Bonomi van ser *expulsats* per reformistes i xovinistes, del Partit Socialista Italià abans de la guerra. *Avanti!* els col·loca en el mateix nivell que Südekum i Legien, i amb tota raó per cert; però Südekum, David i Legien estan al capdavant del pretès partit socialdemòcrata d'Alemanya, socialxovinista de fet, i el mateix *Avanti!* s'oposa a la seua expulsió, a la ruptura amb ells, i a la formació de la III Internacional. *Avanti!* anuncia, i amb justa raó, que Legien i Jouhaux s'han passat al camp del nacionalisme burgès, oposant-los a Liebknecht i Ledebour, Merrheim i Brizon. Però nosaltres veiem que Merrheim *vota junt amb Jouhaux* i que Legien manifesta, per boca del *Volksstimme* de Chemnitz, la seua certesa en el restabliment de la unitat del Partit, amb l'*única* excepció dels correligionaris de Liebknecht, açò és, "unitat" junt amb el "Grup Socialdemòcrata del Treball" (Kautsky inclusivament) al qual pertany Ledebour!!

Aqueixa confusió és originada pel fet que *Avanti!* confon el pacifisme burgès amb l'internacionalisme socialdemòcrata revolucionari, mentre que polítics tan experimentats com Legien i Jouhaux han comprés magníficament *la identitat* del pacifisme socialista i la del pacifisme burgès.

Com no han d'alegrar-se el senyor Jouhaux i el seu periòdic xovinista *La Bataille* amb motiu de la "unanimitat" de Jouhaux i de Merrheim, quan, *en realitat*, en la resolució adoptada unànimement i citada per nosaltres íntegrament, no hi ha de fet absolutament res, excepte frases pacifistes burgeses, no hi ha ni ombra de consciència revolucionària, *ni una sola idea* socialista!

¿No és ridícul, potser, parlar de "llibertat econòmica de totes les nacions, tant petites com grans", passant en silenci allò que mentre no es derroquen els governs burgesos i no s'expropie la burgesia, aqueixa "llibertat econòmica" és *un engany* al poble, de la mateixa manera que les frases referents a la "llibertat econòmica" dels ciutadans *en general*, dels petits camperols i dels rics, dels obrers i dels capitalistes, en la societat contemporània?

La resolució per la qual van votar unànimement Jouhaux i Merrheim està totalment impregnada per les idees del "nacionalisme burgès", que *Avanti!* destaca encertadament en Jouhaux, però que *Avanti!*, estranyament, *no veu* en Merrheim.

Els nacionalistes burgesos han fet gala, sempre i en totes parts, de frases "generals" sobre una "federació de nacions" *en general*, sobre la "llibertat econòmica de totes les nacions grans i petites". Els socialistes, a diferència dels nacionalistes burgesos, deien i diuen: perorar sobre la "llibertat econòmica de les nacions grans i petites" és una hipocresia repugnant mentre *determinades* nacions (per exemple Anglaterra i França) col·loquen en l'estranger, és a dir, concedisquen préstecs

amb interessos usuraris a les nacions petites i endarrerides, *desenes i desenes de milers de milions de francs* de capital, mentre les nacions petites i dèbils es troben davall el seu jou.

Els socialistes no podrien deixar, sense una protesta decidida, *una sola frase* d'aquella resolució, per la que van votar unànimement Jouhaux i Merrheim. Els socialistes hagueren declarat, en contraposició oberta a aqueixa resolució, que el discurs de Wilson és una evident mentida i hipocresia, perquè Wilson és un representant de la burgesia que ha guanyat milers de milions en la guerra, és el cap d'un govern que va portar fins a la bogeria l'acció armamentista dels Estats Units, amb fins manifestos d'una *segona* gran guerra imperialista; que el govern burgès francès, lligat de peus i mans pel capital financer, del qual és esclau, i pels tractats imperialistes secrets enterament rapaços i reaccionaris, amb Anglaterra, Rússia, etc., no està en condicions de dir ni de fer una altra cosa que llançar les mateixes mentides sobre la qüestió d'una pau democràtica i "justa"; que la lluita per una pau semblant consisteix, no en la repetició de frases pacifistes generals, estèrils, insubstancials, bondadoses i mel·líflues, que a res obliguen i que només embelleixen en la pràctica la roïndat imperialista, sinó en declarar als pobles *la veritat*, precisament en declarar-se-la als pobles: per a obtenir una pau justa i democràtica és necessari derrocar els governs burgesos de tots els països bel·ligerants i aprofitar per a això el fet que milions d'obres estan armats, com també l'exasperació general de les masses de la població, provocada per la carestia de la vida i pels horrors de la guerra imperialista.

Això és el que haurien d'haver dit els socialistes en compte de la resolució de Jouhaux i de Merrheim.

El Partit Socialista Francès, en el seu congrés que es va realitzar a París simultàniament amb el de la C.G.T., no sols no va dir això, sinó que va adoptar una resolució *encara pitjor*, per 2.838 vots contra 109 i 20 abstencions, és a dir, amb el bloc dels socialxovinistes (Renaudel i Cia., els anomenats *majoritaires*, els partidaris de la majoria) i dels *longuetistes* (partidaris de Longuet, kautskians francesos)!! Al mateix temps van votar per aqueixa resolució el zimmerwaldià Bourderon i el kienthalià Raffin-Dugens!!

No citarem el text d'aqueixa resolució perquè és excessivament llarga i manca en absolut d'interès: en ella figuren *a la par* les frases bondadoses i mel·líflues sobre la pau i la declaració d'estar disposats a continuar recolzant l'anomenada "defensa de la pàtria" a França, és a dir, de continuar recolzant la guerra imperialista en què França està aliada amb bandits encara més forts i més grans, com ara Anglaterra i Rússia.

La unificació dels socialxovinistes amb els pacifistes (o kautskians) a França, i amb part dels zimmerwaldians, es va convertir, per consegüent, en un fet, no sols en la C.G.T. sinó també en el Partit Socialista.

Article (o capítol) IV: ZIMMERWALD EN L'ENCREUAMENT

El 28 de desembre van arribar a Berna els periòdics francesos amb l'informe referent al Congrés de la C.G.T. i el 30 de desembre va aparèixer, en els periòdics socialistes de Berna i de Zuric, una nova crida de la I. S. K. de Berna (*Internationale Sozialistische Kommission*), Comissió Socialista Internacional, òrgan executiu de la unió zimmerwaldiana. En aqueixa crida, datada a finals de desembre de 1916, es parla de la proposta de pau per part d'Alemanya com també de Wilson i d'altres països neutrals. A aquestes manifestacions governamentals les anomenen, i amb justa raó, "comèdia de la pau", "joc per a burlar als propis pobles", "gesticulacions pacifistes i hipòcrites dels diplomàtics".

A aquesta comèdia i a aquesta mentida contraposa, com "única força" capaç d'aconseguir la pau, etc., la "ferma voluntat" del proletariat internacional de "dirigir les armes no contra els seus germans, sinó contra l'enemic que està en el seu propi país".

Les cites mencionades ens mostren manifestament dues polítiques diferents en la seua arrel que, fins al present, semblaven estar d'acord dins de la unió zimmerwaldiana i que ara s'han separat definitivament.

D'una banda, Turati diu definidament, i amb tota justícia, que la proposta d'Alemanya, de Wilson, etc., només és la "paràfrasi" del pacifisme "socialista" italià. La declaració dels socialxovinistes alemanys i la votació dels francesos demostren que tant uns com altres han apreciat perfectament la utilitat de l'encobriment pacifista de la seua política.

D'altra banda, la crida de la Comissió Socialista Internacional dona el nom de comèdia i d'hipocresia al pacifisme de tots els governs neutrals i bel·ligerants.

D'una banda, Jouhaux s'uneix amb Merrheim; Bourderon, Longuet i Raffin-Dugens, amb Renaudel, Sembat i Thomas; i els socialxovinistes alemanys Südekum, David, Scheidemann, proclamen el pròxim "restabliment de la unitat socialdemòcrata" amb Kautsky i amb el "Grup Socialdemòcrata del Treball".

D'altra banda, la crida de la Comissió Socialista Internacional invita les "minories socialistes" a lluitar enèrgicament contra "els seus governs" "i contra els seus socialpatriotes mercenaris" (*Söldlinge*).

O una cosa o altra.

Desemascarar tot l'insubstancial, l'absurd, l'hipòcrita del pacifisme burgès o bé "parafrasejar" el seu pacifisme "socialista". Lluitar contra els Jouhaux i els Renaudel, contra els Legien i els David com "mercenaris" dels governs, o bé unir-se amb ells sobre la base de les declamacions pacifistes i buides de motlle francès o alemany.

Aquesta és ara la línia divisòria segons la qual es produeix la separació entre la dreta de Zimmerwald, que es va rebel·lar sempre i amb totes les seues forces contra una escissió amb els socialxovinistes, i la seua esquerra, que ja en Zimmerwald mateix va tindre la previsió de marcar obertament un límit amb la dreta, d'intervindre, en la conferència i després d'ella, en la premsa, amb una plataforma distinta. La proximitat de la pau, o encara que siga la discussió intensiva del problema de la pau per alguns elements burgesos, va originar, no per mera casualitat sinó inevitablement, una separació particularment manifesta entre una política i l'altra. Perquè als pacifistes burgesos i als seus imitadors o imitadors "socialistes" la pau se'ls figurava i figura com quelcom en principi distint en el sentit que la idea: "la guerra és la continuació de la política de pau, la pau és la continuació de la política de guerra", mai va ser compresa pels pacifistes d'ambdós matisos. Que la guerra imperialista dels anys 1914-1917 és la continuació de la política imperialista dels anys 1898-1914, si no ho és també d'un període anterior, no van voler ni volen veure-ho els burgesos ni els socialxovinistes. Que la pau pot ser ara, llevat que es derroquen revolucionàriament els governs burgesos, només una pau imperialista que prolongue la guerra imperialista, això no ho veuen els pacifistes, siguen burgesos o socialistes.

Així com per a emetre una apreciació de la guerra actual s'han emprat frases estretes, vulgars i sense sentit sobre l'agressió o la defensa en general, així també respecte de la pau s'empren llocs comuns de filisteus, oblidant la situació històrica concreta, la realitat concreta de la lluita entre les potències imperialistes. I era natural que els socialxovinistes, aqueixos agents dels governs i de la burgesia dins dels partits obrers, aprofitaren la proximitat de la pau, inclús les conversacions sobre la pau, per a *disfressar* la profunditat del seu reformisme i del seu oportunisme, posada de manifest per la guerra, per a restablir la seua trencada influència sobre les masses. D'ací que els socialxovinistes, com ja ho hem vist, tant a Alemanya com a França, tracten amb renovats esforços d'"unir-se" amb la part pacifista, vacil·lant i sense principis de l'"oposició".

També dins de la unió zimmerwaldiana es faran, probablement, temptatives per a amagar la divisió de dues línies polítiques irreconciliables. Es poden preveure dos tipus de temptatives. La conciliació "pràctica" consistirà simplement en mesclar mecànicament les sonores frases revolucionàries (com ara per exemple les contingudes en la crida de la Comissió Socialista Internacional) amb les pràctiques pacifista i oportunista. Així va succeir en la II Internacional. Les frases arxirevolucionàries contingudes en les crides de Huysmans i Vandervelde i en algunes resolucions dels congressos només encobrien la pràctica arxioportunista de la majoria dels partits europeus, sense transformar-la, sense soscar-la, sense lluitar contra ella. És dubtós que, dins de la unió zimmerwaldiana, aqueixa tàctica pugui aconseguir un nou èxit.

Els "conciliadors de principis" intentaran oferir una falsificació del marxisme davall la forma d'una reflexió tal com, per exemple: que les reformes no exclouen la revolució; que la pau imperialista, amb determinades "millores" de les fronteres entre les nacionalitats, o del dret internacional, o del pressupost per als armaments, etc., és possible, a la par d'un moviment revolucionari, com "un dels aspectes del desenvolupament" d'aquest moviment; i així successivament, i etc.

Això seria falsificació del marxisme. Per cert, les reformes no exclouen la revolució. No obstant, no es tracta ara d'això, sinó que els revolucionaris no s'exclouen *a si mateixos* enfront dels reformistes, és a dir, que els socialistes no substituïsquen la seua labor revolucionària per la reformista. Europa passa per una situació revolucionària. La guerra i la carestia l'agusen. La transició de la guerra a la pau no la suprimeix necessàriament, perquè de cap costat es deriva que els milions d'obrers, que tenen en el seu poder un armament excel·lent, permeten indispensablement i incondicionalment que la burgesia els "desarme en forma pacífica" en compte de seguir el consell de Liebknecht, açò és, en compte de dirigir les armes contra la seua *pròpia* burgesia.

La qüestió no és com la plantegen els pacifistes, els kautskians: o bé la campanya política reformista o bé el rebuig de les reformes. Això és una manera burgesa de plantejar l'assumpte. De fet el problema està plantejat així: o bé la lluita revolucionària el producte col·lateral de la qual, en cas d'un èxit incomplet, solen ser les reformes (això ho ha demostrat la història de les revolucions en tot el món), o bé ni més menys que conversacions sobre les reformes i de les promeses de reformes.

El reformisme de Kautsky, de Turati, de Bourderon, que es presenta ara en forma de pacifisme, no sols deixa de costat la qüestió de la revolució (*açò ja és traïr el socialisme*), no sols renuncia en la pràctica a tota labor revolucionària sistemàtica i sostinguda, sinó que arriba a declarar que les manifestacions de carrer són una aventura (Kautsky en *Die Neue Zeit* el 26 de novembre de 1915), arriba fins el punt de defensar i realitzar la unitat amb els adversaris francs i decidits de la lluita revolucionària, els Südekum, els Legien, els Renaudel, els Thomas, etc. i etc.

Aqueix reformisme és absolutament incompatible amb el marxisme revolucionari, que està obligat a aprofitar, en tots els seus aspectes, la present situació revolucionària a Europa per a fer una prèdica directa de la revolució, de l'enderrocament dels governs burgesos, de la conquesta del poder pel proletariat armat, sense renunciar ni negar-se a utilitzar les reformes, per al desenvolupament de la lluita per la revolució i en el curs de la mateixa.

Veurem en un futur pròxim com es desenvoluparà en general el procés dels esdeveniments a Europa, la lluita del reformisme-pacifisme amb el marxisme revolucionari en particular i, dins d'aquesta, la lluita entre els dos sectors de la unió zimmerwaldiana.

Zuric, 1 de gener de 1917